

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 218/00-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 12. septembra 2000 predbežne prerokoval podnet A. D., bytom K. am R. (Spolková republika Nemecko), t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Nápravnovýchovnom ústave Ružomberok, vo veci porušenia jeho základných práv priznaných čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom a právoplatným rozsudkom Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi z 22. decembra 1998 v trestnej veci sp. zn. 6 T 263/96 a takto

r o z h o d o l :

1. Podnet A. D. v bodoch 1, 2 a 4 namietajúcich porušenie jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnený.

2. Podnet A. D. v bodoch 3, 5 a 6 namietajúcich porušenie neoznačených základných práv **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

3. Podnet A. D. v bode 7 požadujúcom zrušenie právoplatného rozsudku Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi v trestnej veci sp. zn. 6 T 263/96 **o d m i e t a** pre nepríslušnosť na prerokovanie veci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 14. februára 2000 doručené podanie A. D. (ďalej len „navrhovateľ“), bytom K. am R. (Spolková republika Nemecko), t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Nápravno-výchovnom ústave Ružomberok, označené ako „Podnet ku konaniu Ústavného súdu Slovenskej republiky“. Z obsahu podania vyplynulo, že navrhovateľ ním namietal porušenie svojich základných práv uvedených v čl. 47 ods. 2 a 3, v čl. 48 ods. 2 a v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a to už v právoplatne skončenom trestnom konaní vedenom proti nemu pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona.

Keďže podanie navrhovateľa bolo neúplné a neobsahovalo náležitosti požadované § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd listom zo 14. marca 2000 vyzval navrhovateľa, aby svoje podanie doplnil predpísaným spôsobom, predovšetkým aby upresnil, proti komu jeho návrh (jednotlivé body návrhu) smeruje, a aby uviedol presnú formuláciu rozhodnutia, ktorého sa na ústavnom súde domáha. Na doplnenie podania ústavný súd navrhovateľovi určil lehotu 10 dní od doručenia výzvy.

Navrhovateľ potvrdil príjem výzvy 20. marca 2000 a v doplnení svojho podania, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 27. marca 2000, upresnil, že jeho základné práva boli porušené v týchto bodoch:

1. rozsudok Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi mu nebol doručený do vlastných rúk, čím mu bola zmarená možnosť opravného prostriedku zvoleným advokátom JUDr. C.,
2. Okresný súd v Spišskej Novej Vsi neakceptoval jeho vypovedanie plnej moci advokátovi JUDr. M. K.,
3. prokurátor v Spišskej Novej Vsi z obžaloby vypustil 33 skutkov, čím vzniká možnosť znovoobvinenia z týchto skutkov,

4. súd na jeho návrh nevypočul 80 navrhovaných svedkov,
 5. nebolo mu doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o predĺžení väzby na 3 roky,
 6. svedkovia boli v prípravnom konaní vypočúvaní bez prítomnosti advokáta obvineného.
7. Z doplneného podania navrhovateľa tiež vyplynulo, že sa ním domáha „zrušenia rozsudku a vyšetrenia prípadu od začiatku prípravného konania za prítomnosti právnych zástupcov obvineného“.

II.

Podľa čl. 130 ods. 3 ústavy je ústavný súd oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd (ako sú uvedené v druhej hlave ústavy), pokiaľ o nich nerozhoduje iný orgán. Z konania o podnetoch nie je možné vylúčiť ani postup všeobecných súdov Slovenskej republiky, pokiaľ v ich dôsledku došlo k porušeniu základného práva alebo slobody fyzickej osoby ako účastníka súdneho konania (čl. 46 až 50 ústavy). Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma, či sú splnené všetky zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalšie dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Medzi podmienky, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní každého podnetu, patrí aj to, či nejde o podnet, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V rámci prípravy na predbežné prerokovanie podnetu navrhovateľa ústavný súd nahliadol do súdneho spisu Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi sp. zn. 6 T 263/96 na Krajskom súde v Košiciach a po konfrontácii obsahu príslušných častí spisu s jednotlivými námietkami navrhovateľa podnetu dospel k nasledujúcim záverom.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že zjavnú neopodstatnenosť možno vysloviť v prípade, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre

nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 72/96, I. ÚS 75/96, I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/99). Ústavný súd preto preskúmal opodstatnenosť podnetu navrhovateľa v naznačenom smere, t. j. existenciu príčinnej súvislosti medzi označenými postupmi Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi a namietanými základnými právami navrhovateľa.

1. Navrhovateľ v prvej časti svojho podnetu namietal, že rozsudok Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi sp. zn. 6 T 263/96 mu nebol doručený do vlastných rúk, „čím mu bola zmarená možnosť opravného prostriedku zvoleným advokátom JUDr. C.“. Pri konfrontácii s touto námietkou nahliadnutím do spisu ústavný súd zistil, že podľa potvrdenia Ústavu na výkon väzby v Levoči, pripojeného v trestnom spise, bol obžalovanému prvostupňový rozsudok odovzdaný vo väznici 22. januára 1999. Prvostupňový rozsudok bol doručený aj ustanovenému obhajcovi obžalovaného JUDr. M. K., ktorý proti nemu včas podal odvolanie v prospech obžalovaného.

Pokiaľ ide o vlastnú možnosť v rámci práva na opravný prostriedok účinne uplatniť tento opravný prostriedok, ústavný súd pri preverení tvrdenia navrhovateľa vychádzal z toho, že JUDr. C. by ako zvolený advokát musel predložiť plnú moc dôkazom do spisu, čo však zo spisu nevyplývalo.

Podľa právneho názoru ústavného súdu je účelom práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy poskytnúť obvinenému možnosť, aby sa bránil proti obvineniu, že spáchal trestný čin (II. ÚS 8/96). Kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastnej voľby alebo s pomocou ustanoveného obhajcu. Ide o rovnocenné uplatnenie práva na obhajobu, preto nemožno považovať právo na obhajobu za porušené v prípade, že ho za obvineného uplatňoval obhajca, ktorého si sám zvolil (Pakelli, séria A, č. 64, Európsky súd pre ľudské práva), alebo ustanovený obhajca (v prípade, že obvinený v danom štádiu trestného konania vôbec nemá zvoleného obhajcu, ktorý sa môže preukázať jeho splnomocnením). Počas trvania dôvodov nutnej obhajoby

ustanovený obhajca predstavuje rovnocennú záruku možnosti účinnej ochrany základného práva obvineného na obhajobu prostredníctvom opravného prostriedku.

Nakoľko podľa názoru ústavného súdu medzi zmarením možnosti opravného prostriedku zvoleným obhajcom, ktorý sa v danom štádiu trestného konania vôbec nemôže preukázať splnomocnením navrhovateľa, a porušením základného práva na obhajcu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy nejestvuje nijaká príčinná súvislosť, bolo potrebné podnet v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnený.

2. V ďalšej časti svojho podnetu (bod 2) navrhovateľ uviedol, že Okresný súd v Spišskej Novej Vsi „neakceptoval vypovedanie plnej moci advokátovi K. pri hlavných pojednávaniach protokolované v spise zo dňa 16. 6. 1998, 9. 9. 1998, 11. 11. 1998 a následné znovuvypovedanie plnej moci dňa 23. 12. 1998 podané a odoslané z výkonu väzby doporučenou zásielkou“, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a jeho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Pri konfrontácii tejto námietky navrhovateľa s obsahom súdneho spisu ústavný súd zistil, že JUDr. M. K. nebol zvoleným obhajcom navrhovateľa, ale obhajcom, ktorý bol ustanovený súdom. Navrhovateľ v uvedených dátumoch žiadal o ustanovenie iného obhajcu, avšak predsedníčka senátu posúdila vec v zmysle § 40 Trestného poriadku a nevidela dôvod pre zmenu ustanoveného obhajcu. Predsedníčka senátu navrhovateľa tiež poučila, že si môže zvoliť iného obhajcu. Po vyhlásení, že si obhajcu zvolí, však napokon 26. júna 1998 oznámil súdu, že si obhajcu nezvolí a obhajcu si nezvolil ani neskôr.

Ústavný súd konštatoval, že plná moc platí iba vo vzťahu k zvolenému obhajcovi. Preto ak navrhovateľ (obžalovaný) chcel vypovedať plnú moc obhajcovi, ktorého si sám nezvolil, t. j. obhajcovi, ktorý mu bol súdom ustanovený, tento jeho procesný úkon nemôže mať predpokladané procesné účinky, pretože vypovedať plnú moc možno iba vo vzťahu k zvolenému obhajcovi. Navyše, obsah čl. 50 ods. 3 ústavy nie je a ani nemôže byť

porušený tým, či súd zohľadnil alebo nezohľadnil takýto právne neúčinný procesný úkon navrhovateľa.

Podľa názoru ústavného súdu postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v trestnoprávnej veci (rozhodovanie predsedu senátu o žiadosti obvineného o oslobodenie ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovať ho v zmysle § 40 Trestného poriadku), nie je možné považovať za porušenie základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Súhlas s argumentáciou navrhovateľa by, naopak, viedol k absurdnému záveru, a to že rešpektovaniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy zodpovedá taký postup súdov, ktorý nie je v súlade s platnou právnou úpravou ich konania a rozhodovania (I. ÚS 6/97). Z uvedeného dôvodu bolo potrebné podnet v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnený.

3. V časti podnetu týkajúcej sa bodu 3 navrhovateľ namietal, že prokurátor v Spišskej Novej Vsi z obžaloby vypustil 33 skutkov. Tým podľa neho vzniká možnosť znovuobvinenia z týchto skutkov.

Navrhovateľ bol trestne stíhaný pre tzv. pokračujúci trestný čin podvodu podľa § 250 Trestného zákona. Jeho skutok pozostával z viacerých čiastkových útokov. Ak okresný prokurátor zistil, že niektorý z čiastkových útokov nemá preukázaný, postupoval v súlade so zákonom, ak skutok z obžaloby „vypustil“ a nerozhodol o zastavení trestného stíhania. Tvrdenie navrhovateľa, že by za „vypustené skutky“ mohol byť v budúcnosti znovu trestne stíhaný, je neodôvodnené. O pokračujúcom trestnom čine už bolo rozhodnuté, preto by pre čiastkový útok už nemohol byť trestne stíhaný.

Nakoľko navrhovateľ ani po doplnení podnetu neoznačil základné právo alebo slobodu, ktoré mu mali byť porušené, bolo potrebné jeho podnet v tejto časti odmietnuť pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

4. Navrhovateľ v ďalšej časti svojho podnetu tvrdil, že v trestnom konaní nebolo vypočutých 80 svedkov v jeho prospech. Ústavný súd preskúmal tvrdenie navrhovateľa a

konštatoval, že odmietnutie žiadosti súdom o predvolanie a vypočutie svedkov označených navrhovateľom nemá príčinnú súvislosť (preto ani nemôže porušiť) so základným právom „vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom“ (čl. 48 ods. 2 ústavy) a ani s rovnosťou účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy). Žiadosť o predvolanie svedkov v zmysle už vysloveného právneho názoru ústavného súdu (I. ÚS 38/96) nemožno tiež považovať za základné právo občana v zmysle ústavy. Z obsahu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy pre všeobecný súd nevyplýva ústavná povinnosť vykonať dôkazy, ktoré označil účastník konania. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné podnet v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnený.

5. V časti podnetu týkajúcej sa bodu 5 navrhovateľ namietal, že mu nebolo doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o predĺžení väzby na tri roky. Pri konfrontácii tejto námietky navrhovateľa s obsahom súdneho spisu ústavný súd zistil, že dvojročná lehota väzby u navrhovateľa končila 18. apríla 1998. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o predĺžení tejto lehoty 14. apríla 1998 a 16. apríla 1998 túto skutočnosť oznámil príslušnému ústavu na výkon väzby.

Nakoľko navrhovateľ ani po doplnení podnetu neoznačil základné právo alebo slobodu, ktoré mu mali byť týmto postupom porušené, bolo potrebné jeho podnet v tejto časti odmietnuť pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

6. V časti podnetu týkajúcej sa bodu 6 navrhovateľ namietal, že svedkovia v prípravnom konaní boli vypočúvaní bez prítomnosti advokáta obvineného.

Nakoľko navrhovateľ ani po doplnení podnetu neoznačil základné právo alebo slobodu, ktoré mu mali byť týmto spôsobom porušené, bolo potrebné jeho podnet v tejto časti odmietnuť pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

7. Navrhovateľ v ďalšej časti podnetu žiadal ústavný súd o zrušenie rozsudku Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi sp. zn. 6 T 263/96 a vyšetrovanie prípadu od začiatku prípravného konania za prítomnosti právnych zástupcov obvineného.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd z dôvodu svojej nepríslušnosti nie je oprávnený v konaní o podnete zrušiť rozhodnutia všeobecných súdov alebo nahrádzať ich v trestných veciach vlastnými rozhodnutiami (I. ÚS 26/93, I. ÚS 36/97, I. ÚS 38/97, I. ÚS 75/97, I. ÚS 55/98). Takéto konanie ústavného súdu by zakladalo porušenie ústavou zaručenej nezávislosti súdnej moci a bolo by v príkrom rozpore s rešpektovaním princípov ústavnosti.

Nakoľko navrhovateľ vo svojom podnete požiadal aj o zrušenie označeného rozsudku všeobecného súdu a nakoľko takémuto konaniu bráni prekážka nepríslušnosti ústavného súdu, bolo potrebné jeho podnet po predbežnom prerokovaní odmietnuť, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2000